

ਕੇ. ਕੰਨਨ ਜੇ.
ਜਸ ਚਾਹਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ
ਆਰਐਫਏ ਨੰ. 200 ਆਫ 1994
ਸਤੰਬਰ 7, 2012

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 -ਐਸ.ਐਸ. 18 ਅਤੇ 30 - ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 - ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 18 72 ~ ਸ. 90 - ਐੱਸ. 22 7 - ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 16.7.1948 ਨੂੰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। 21.9.1952 ਨੂੰ - ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਕਬਜ਼ਾ - ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਕਿ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ 27.6.1989 ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ - ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਜਵਾਹੇ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ- ਹਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ - ਹਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ - ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਇਤਫਾਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ। 'ਸ਼ਾਰਦਾ ਦੇਵੀ V. ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2003) 3 SCC 128' ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਦੀ

ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਦਰਭ court ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਲਟ ਦੀ ਖੋਜ, ਇਸ ਲਈ, ਗਲਤ ਸੀ।

(ਪਰਾ ੮)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਦਾਲਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਦੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਹੈਲਬਰੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 4th ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਾਲੀਅਮ 80 ਪੰਨਾ 373)।

(ਪਰਾ 16)

ਮੈਂ ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਾਲ 1952 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਬਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਖੇਤਰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਂ ਸਮਝਾਂਗਾ ਕਿ ਲੌਸ

---

(1) (2003)3 SCC 128

ਟੂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣਾ।

(ਪਰਾ 23)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੌਖ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੇਵਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਹੀਂ 1960 ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਕਾਸੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸੌਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਵੰਡ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(ਪਰਾ 28)

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਸਡੀਸੀਪੀ ਮਹਾਜਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਰਾਮ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਐਡੀ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਲਈ ਏ.ਜੀ.,
ਪੰਜਾਬ।

ਕੇਸ਼ਵ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਰਸਪੌਂਡਕੈਟ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4.

ਕੇ ਕਨਨ, ਜੇ.

I. ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ

(1) ਐਕਵਾਇਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਸੇਵਾ ਦੇਵੀ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਧਨਬਾਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਲਾਇਜ਼ੰਦ ਕੌਰ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਵਸਨੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਾਵਰ ਆਫ਼ ਅਟਾਰਨੀ ਸੀ। ਉਹ ਚੌਥੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਲੜੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਲਕ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ-ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਵਸੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

II. ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਾ

(2) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਫ਼ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਜੋ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਲੀਗੇਟੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਲੀ

ਮੁੱਦਾ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹੱਕਦਾਰਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।' ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

III. ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

(3) 'ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ। 11c ਦੇ ਕੋਈ ਔਲਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 16.07.1948 ਨੂੰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ-ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਵੀ ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ 11.08.1948 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਸ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 21.09.1952 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।' ਗਰਾਂਟ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ, ਜੋ ਵਸੀਅਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੰਡ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਿਫ਼ਟ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਸੀਅਤ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੌਖੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਗਈ ਵਸੀਅਤ ਸਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। I, ਇਸ ਲਈ, ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ 27.07.1953 ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

(4) ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਵਾਈ 11 ਅਧੀਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 22.06.1973 ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਨੇ 14.06.1974 ਨੂੰ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ

---

(1) (2003)3 SCC 128

ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਆਜ ਵੰਡ ਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 27.06.1989 ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤੀਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਪਰਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਚਿਤ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 'ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੋਵੇਗੀ।

IV. *ਕੀ S.30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?*

(5) ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰੈਫਰੈਂਸ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਕਲੈਕਟਰ ਦਾ ਅਵਾਰਡ 27.06.1989 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 22.02.1990 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਇਲਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਾਇਰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਨੇ 12.12.1989 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੇਸ ਦੀ ਸਿਰਫ ਲੰਬਿਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਵਨ. ਸੀਮਾ

ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕਥਿਤ ਹੱਕ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੀਜਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਰੋਕੀ ਗਈ ਰਕਮ।

(a) ਅਚਨਚੇਤ ਜਦੋਂ s ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. 18 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

(b) ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ 'ਤੇ ਭੂਮੀ A eq ui si ti ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿਚ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਉਪ ਭਾਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

(c) .(2) 'ਇਲੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਉਹ ਆਧਾਰ ਦੱਸੇਗੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ madc-

(a) ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ;

(b) ਹੋਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12, ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ।"

'ਉਕਤ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਕਟਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਪ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ (i) ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਪ ਲਈ; (ii) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ। 'ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (i) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, (ii) ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 12(2) ਜਾਂ (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਲੈਕਟਰ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਖ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਪ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਕਟਕਾਲਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(h) s ਅਧੀਨ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। 30

(7) ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ: -

"30. ਵੰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ - ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ, ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, , ਕਲੈਕਟਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(c) SC ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ

(8) ਸੈਕਸ਼ਨ 11(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ। \r\ਸ਼ਾਰਦਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਦਿਹਾਰ ਰਾਜ (I), the

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਵਾਜ਼ਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ

ਪਰ ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਸੋਧ ਨਾਲ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੋਹਰ ਰੁਸੀ ਦਲਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਪਾਇਆ। ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 24 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਈਐਫਏ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 11 ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੀ.ਸੀ.ਐਮ.ਡੀ.ਸੀ. ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ, ਉਹ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਰੋਮ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(ਡੀ) ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਕੀ ਹੈ?

(9) ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ

(ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੂਰਵਜ) ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ.

ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁੰਦਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 31.01.1989 ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐੱਲ.ਪੀ.ਐੱਲ. ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। 1 ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ I2.12.19<89 ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 22.02.1990 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 1 ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਂ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, 1 ਇਹ ਮੰਨੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਤਦ, ਜਦੋਂ ਕਲੈਕਟਰ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੁਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 'ਇਸ ਲਈ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਲਈ, ਹਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਲਟ ਦੀ ਖੋਜ ਗਲਤ ਸੀ।

V. ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

(a) ਗ੍ਰਾਂਟ ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ

(10) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਤੀਸਰੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। 'ਇਹਸਾਨੂ' ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸ ਬਾਰੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅੰਤਮਤਾ ਕੀ ਹੈ।

(b) ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਿਰਫ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ

(11) ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕੁਝ ਲੰਬਾਈ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਸੰਤੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਵੀਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੰਤਪ੍ਰਸਾਦ ਜੈਸਵਾਲ (3) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਿਰਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਰਣਾ ਜੋ ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। Wc ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਸਨੇ 21.09.1952 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ

ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡੀਡ ਆਫ ਗਿਫਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਗਰਾਂਟ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਪਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖੁਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਹੋਲਡਿੰਗ ਸ਼ਾਇਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਠੀਕ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸੇ ਹੀ ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਖੁਦ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਆਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਸਮੇਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੰਡ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਆਜਵਾਦੀ ਰੁਚੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਲੀ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਕੀ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(c) ਇਕੱਲੇ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵੈਧ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅੰਤਿਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ

(12) 'ਅੰਤਿਮਤਾ ਜੋ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(13) ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਕਿਰੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੋਢਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 284 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 295 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਕੈਵੀਏਟਰ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਕਮ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ, ਜੋ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕੈਵੀਏਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹਿੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜੋ ਕੈਵਕੈਟਬਲਕ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹਿੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੈਵਕੈਟਬਲਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੀ ਗੋਪਾਲ ਬਨਾਮ ਸੀ. ਭਾਸਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੈਵਕੈਟਬਲਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਮਝ ਵੀ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਗਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਪਾਮੇਲਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (6) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਹੱਕ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(d) ਤੋਹਫੇ ਰਾਹੀਂ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(14) ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਗਰਾਂਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ

ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇਹਫੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਡੀਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, 'the ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਿਆਜ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਖੁਦ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(e) ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ/ਚੋਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

(15) ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 273 ਦੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। flic ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਫੈਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ।

"273. ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ- ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ, ਚੱਲਣਯੋਗ ਜਾਂ ਅਚੱਲ, ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਆਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਹਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟਸ ਅਤੇ ਫੈਡ ਮਿੰਨੀ ਸਟ੍ਰੀਟੀ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ-

fa) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ

(ਬੀ) ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜੱਜ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰਾਜ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਬਾਕੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। 'ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਰਮਾ ਅਤੇ ਅਦਨ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਮਾ ਅਤੇ ਅਦਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਬਕਾਇਆ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰੋਬੇਟਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .

(16) ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, 'ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖੁਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ 3 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 273 ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਸਨ। ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਸੀਅਤ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸਿੱਟਾ ਕੇਵਲ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ, ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 227 ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਦੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਡਰਾਈਟਸ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਸੀਅਤ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਐਚ ਅਲ ਬਰੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 4 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਭਾਗ 80 ਪੀ. 373)।

(17) ਦਿੱਲੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਜੇ ਏ ਸੀ. ਗੁਰਸ਼ਾਨੋ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਵਿੱਚ , ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸੰਪਤੀ. ਸਿਰਲੇਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ:

"ਇਲੀ ਆਈ ਲਾਈਟ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟਰੀ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟਰੀ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ

ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਲੈਟਰਸ ਆਫ਼ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ (ਪੈਰਾ 8) ਟੀ.

(e) ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਰ ਦੇਣਾ

(18) 1b ਇਹਨਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਡਿਸਟਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ follows ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

(i) ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(ii) ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ।

(iii) ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਅਮਲ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ concl usi vncss ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(iv) ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਅਦਾਲਤ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(v) ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਟਾਈਟਲ ਕਦੇ ਵੀ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਵਸੀਅਤਨਾਮੇ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ ਹੈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਭਾਅ.

VI. ਨਿਰਣਾ - ਵਿਲ v ਗਿਫਟ, ਜੋ ਕਿ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ

(19) ਜੇਕਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਆਸਾਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1951 ਵਿੱਚ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਡੀਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫੇ ਦੀ ਅਸਲ ਡੀਡ ਸਾਬਕਾ ਪੀ 3 ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। PW5 ਦੁਆਰਾ, ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 30 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

(20) ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਸਾਲ 1957 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਕਿਉਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਮੂਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 90 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਖ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਤੱਕ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਧਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਹਨ, ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ 30 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਅਤੇ 1 ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ-ਹਿੱਤ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਲ

ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਾਂਗਾ। ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ ਨੂੰ 21.09.1952 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(21) ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾਏ ਗਏ ਸਾਲ 1952 ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ, 1 ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ.3 ਅਤੇ 4.1 ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਸਨ, ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਥਿਊਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਜ਼ਿਕਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁੱਦਾ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲਈ ਉਸਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ।

VII. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਥਿਊਰੀ¹ ਕਬਜ਼ੇ

(22) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੱਕ ਜਤਾਇਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਜੱਜ ਵਜੋਂ 06.02.1954 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ

ਜਵਾਬਦੇਹ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 06.02.1954.1 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਟ ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਟਾਈਟਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸੀ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸੰਪਤੀ. ਇਕੱਲਾ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 9 ਅੰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ. 1 ('ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਾਧਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫੇ ਦਾ।

(23) ਇਸ ਆਸਾਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 30 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਾਲ 1952 ਵਿੱਚ ਚਲਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਬਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਂ ਸਮਝਾਂਗਾ ਕਿ ਲੈਂਸ ਟੂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਬਿਊਰੀ ਲਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣਾ।

(a) ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮੂਲ

(24) ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 1189 ਵਿੱਚ ਰਿਚਰਡ 1 ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 1189 ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਆਚੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਰੇਜੀਨਾ ਬਨਾਮ ਆਕਸਫੋਰਡਸ਼ਾਇਰ ਕਾਉਂਟੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲੱਭੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਸੁੰਨੀਹਗਵੈਲ ਪੈਰਿਸ਼ ਕਾਉਂਸਿਲ (8), ਨਿਰਣਾ ਖੁਦ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੁਸਖੇ ਦਾ ਕੋਈ ਇਕਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ I xiw ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਨੰਦ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮਾਲਕ ਦੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਜਾਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ। . ਕਾਕਬਰਨ ਸੀਜੇ, ਜਿਸਨੇ ਬ੍ਰਾਇਨਟ ਬਨਾਮ ਫੁੱਟ (9) ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ , ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: -

"ਜੇ ਯੂਰਿਕਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੁਆਰਾ, ਲਿਵਿੰਗ ਮੈਮੋਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਡੀਡ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅੱਗੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ਿਊਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਜੱਜ, ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿਊਰੀ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। "

(b) ਥਿਊਰੀ ਦੇ ਤੱਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

(25) ਚਾਰਲਸ ਡਾਲਟਨ ਬਨਾਮ ਹੈਨਰੀ ਐਂਗਸ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, (10) ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੋਈ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮੂਲ ਤੱਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ

ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਰਡਸ ਦੇ ਆਈ ਜੂਸ ਨੇ ਰਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ

"ਨੁਸਖੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਰਾਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ ਵਰਤਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਉਪਚਾਰਕ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 1952 ਵਿਚ ਗ੍ਰਾਂਟ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗ੍ਰਾਂਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ਼ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਟਾਈਟਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 1952 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਗੁਆਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(c) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

(10) ਲੀ, ਸਤਿਆਨਾਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੋਂਡੂਰੂ ਵੈਂਕਟਾਪਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਜੇਜੇ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਗੁਆਚੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਗੁਆਉਣ ਅਤੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਗੁਆਚ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀ. ਪੇਰੀਸਵਾਮੀ (ਰਾਊਂਡਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੁੰਦਰੇਸਾ ਅੱਯਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (12) ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੱਥ ਸੀ। ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 1952 ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਰਲੇਖ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਗੁਆਚੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਬਿਉਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ/ ਮਨੋਹਰ ਦਾਸ ਮੋਹੰਤਾ ਬਨਾਮ ਚਾਰ ਚੰਦਰ ਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (13) ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ:-

“ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੂਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੁਸਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਸੀ,

ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਧਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਬਨਾਮ ਸਿਮਪਸਨ (1901) 2 Ch 1)671 ਵਿੱਚ ਫਾਰਵੇਲ, ਜੇ. ਨੇ ਦੱਖਿਆ, "ਇਹ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨੂੰ ਮੰਨੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਮਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਾ ਬ੍ਰਜਾ ਸੁੰਦਰ ਦੇਬ ਬਨਾਮ ਮੋਨੀ ਬੇਹਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ 1951 ਐਸਸੀਆਰ 431 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ: (ਵਿਡੋ I ਲਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਫ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਭਾਗ IV। , ਪੰਨਾ 574, ਪੈਰਾ 1074); ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਾਂਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ।

(27) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਨੁਸਖੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਮੁਦਈ ਵਜੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 1 ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵੀ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਹੀਂ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਚਾਅ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਕਾਸੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਲੀਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਵਜੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

VI. ਸੁਭਾਅ

(28) ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਵੰਡ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਈਸ਼ਰ

ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ, ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਅਸਲੀ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(29) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਕੱਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਲਾਹ ਫੀਸ ਦੇ ਨਾਲ 10000 ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਏ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ